

Типове, оператори и изрази

Пламен Танов

Ненко Табаков

Мартин Вачовски

Технологично училище „Електронни системи“

Технически университет – София

версия 0.1

Типове в C

Типът дава следната информация за променливата:

- стойностите, които може да присвоява
- действията, които могат да се извършват
- паметта, която заема

Имена на променливи

- букви (вкл. _) и цифри. Задължително започва с буква (вкл. _)!
- разлика между малки и главни букви
- обикновено променливите са с малки букви, константите - с главни, различните думи в името на една п-ва се отделят с _
- имената им не могат да съвпадат с тези на запазените думи (if, else и т.н.)
- първите 31 символа са значими, 6 (case insensitive) - за extern п-ви

```
int fahr, celsius;  
float value, new_value;  
char c;
```

Типове и размер

- **char** един байт, съдържащ символ от локалната кодова таблица
- **int** целочислен тип, размерът му зависи от системната архитектура (най-малко 16 бита)
- **float** число с плаваща запетая и единична точност
- **double** число с плаваща запетая и двойна точност

Допълнителни определители

- `short` най-малко 16 бита
- `long` най-малко 32 бита

- `short ≤ int ≤ long`

```
short int sh;           short sh;
long int counter;      ≡ long counter;
long double distance;  long double distance;
```

- `signed` СЪС ЗНАК
- `unsigned` БЕЗ ЗНАК (2^n)

```
unsigned char c;       //0 ÷ 255
signed char q;        //-128 ÷ 127   ( $-2^{n-1} ÷ 2^{n-1}-1$ )
unsigned int count;   //0 ÷ ( $2^n-1$ )
```

```
unsigned long int stars;
```

`<limits.h>`, `<float.h>` (в директорията `include` на компилатора) -
съдържат константи с големините и други характеристики на
компилатора

Константи

Към дефиницията на всяка променлива може да се прилага модификаторът `const`, който показва, че стойността на променливата няма да се променя. Това предпазва от нежелана промяна на дадена променлива и до създаването на по-ефективен код:

```
const double E = 2.7182818284590452354;  
const double PI = 3.14159265358979323846;  
const char[] MESSAGE = "warning: ";
```

В самия код може да се изписват константи:

```
int           : 1234  
long          : 123456789L, 123456789l  
unsigned      : 1234U  
unsigned long : 123456789UL  
  
float         : 123.4f, 123.4F  
double        : 123.4, 1e-2  
long double   : 123.4L
```

Константи

В самия код може да се изписват константи и в различни бройни системи:

```
octal          : 037;  
hexadecimal    : 0x1f, 0XFF, 0XFU
```

Символни константи:

```
char          : '1' ≡ 49 ≡ '\061' ≡ '\x31'  
string       : "hello, world" ≡ "hello, " "world"  
"" - празен стринг
```

```
"1" ≠ '1'
```

Примери

```
char c;  
c = getchar();  
if (c == '1') {  
    printf("one");  
}
```

```
char c;  
c = getchar();  
if (c == 49) {  
    printf("one");  
}
```

```
char c;  
c = getchar();  
if (c == '\061') {  
    printf("one");  
}
```

```
long x;  
unsigned long ul;
```

```
x = 123L;  
ul = 0XFUL;
```


Изброени константи

Това е списък от наименовани целочислени стойности

```
enum boolean { NO, YES }; //NO = 0, YES = 1
enum escapes { BELL = '\a', BACKSPACE = '\b', TAB = '\t' };

enum months { JAN = 1, FEB, MAR, APR, MAY, JUN,
JUL, AUG, SEP, OCT, NOV, DEC }; // FEB = 2, MAR = 3, T.H.

enum months m;
enum boolean is_running;
...

if (m == MAY) { ...
```

Декларация на променливи

- Всяка променлива трябва да се декларира преди да бъде ползвана
- Чрез декларацията се оказва типът на променливата

```
#define END 3
```

```
int lower = 0, upper, step;  
char c, line[1000];
```

```
char esc = '\\';  
int i = 0;  
const int LIMIT = END + 1;  
float eps = 1.0e-5;
```

```
const char MESSAGE[] = "warning: ";
```

Аритметични оператори

- +
- -
- *
- / целочислено или реално деление
- % деление по модул, само между целочислени

```
if ((year % 4 == 0 && year % 100 != 0) || year % 400 == 0)
    printf("%d is a leap year\n", year);
else
    printf("%d is not a leap year\n", year);
```

Сравнителни оператори

- $>$
- $>=$
- $<$
- $<=$
- $==$ проверка за равенство
- $!=$ проверка за разлика

Логически оператори

- `&&` логическо И (AND)
- `||` логическо ИЛИ (OR)
изпълняват се от ляво на дясно и изчислението спира веднага след като резултатът бъде установен:

```
for (i=0; i < lim-1 && (c=getchar()) != '\n' && c != EOF; ++i)
    s[i] = c;
```

- `!` логическо НЕ

```
if (!valid) { //вместо if (valid == 0)
```

Преобразуване на типовете₁

- Преди да се изпълни произволен оператор неговите операнди трябва да са от един и същи тип, това обикновено става като „по-малкият“ тип се преобразува към „по-големия“:

`float + int → float + float`

При **signed** типове важи правилото:

- Ако някой от операндите е **long double**, преобразуваме и другия към **long double**.
- Иначе, ако някой от операндите е **double**, преобразуваме и другия към **double**.
- Иначе, ако някой от операндите е **float**, преобразуваме и другия към **float**.
- Иначе, преобразуваме **char** и **short** към **int**.
- След което ако някои от операндите е **long int**, преобразуваме и другия към **long int**.

Преобразуване на типовете₂

- По друг начин казано за **signed** променливи: ако някой от операндите е **long double**, преобразуваме и другия към **long double**. Ако няма операнд от този тип - последователно се проверява за наличието на тип **double** или **float** и другият операнд се преобразува към него. В противен случай (когато няма нито един **long double**, **double**, **float**) **char** и **short** се преобразуват към **int**. На края, ако някои от операндите е **long int**, преобразуваме и другия към **long int**.

Пример

`long double + double → long double + long double`

`long double + int → long double + long double`

`long double + char → long double + long double`

`float + double → double + double`

`float + int → float + float`

`float + long int → float + float`

`char + int → int + int`

`short int + int → int + int`

`char + long int → int + long int → long int + long int`

`short int + long int → int + long int → long int + long int`

`И Т.Д.`

Преобразуване на типовете₃

- Преобразуването между `signed` и `unsigned` типове зависи от системната архитектура:

`-1L < 1UL`, когато `1UL` се преобразува към `signed long`

`-1L > 1UL`, когато `-1L` се преобразува към `unsigned long`

Когато се подават аргументи към функция:

`char` и `short` \rightarrow `int`; `float` \rightarrow `double`:

```
double sqrt(double); //от <math.h>
```

```
...
```

```
root2 = sqrt(2); //автоматично 2  $\rightarrow$  2.0
```

- Явно преобразуване:

```
int n = 2;
```

```
root2 = sqrt((double)n); //явно 2  $\rightarrow$  2.0
```

Оператори за увеличаване и намаляване

++ – увеличава стойността на променливата с 1

-- – намалява стойността на променливата с 1

ДЕЙСТВИЕ	НОВА СТОЙНОСТ НА nc
nc = 5;	5
++nc;	6
nc++;	7
--nc;	6
nc--;	5

Пример

```
k = 5;  
z = k++;
```

(k = 6, z = 5)

```
k = 5;  
z = ++k;
```

(k = 6, z = 6)

```
arr[i] = i++; //ГРЕШНО !!!
```

(a + j)++; //ГРЕШНО !!! - ++ и -- само на променливи!

Пример

```
/* изтрива всички съвпадения на c от s */
```

```
void squeeze(char s[], char c) {
```

```
    int i, j;
```

```
    for (i = j = 0; s[i] != '\0'; i++)
```

```
        if (s[i] != c)
            s[j++] = s[i];
```

```
    s[j] = '\0';
```

```
}
```

≡

```
if (s[i] != c) {
    s[j] = s[i];
    j++;
}
```

```
/* добавя t, към края на s (трябва да има място в s!) */
```

```
void strcat(char s[], char t[]) {
```

```
    int i, j;
```

```
    i = j = 0;
```

```
    while (s[i] != '\0')
```

```
        /* търси края на s */
```

```
        i++;
```

```
    while ((s[i++] = t[j++]) != '\0'); /* копира t */
```

```
}
```


Побитови оператори

- Между `char`, `short`, `int` и `long` (без значение `signed` или `unsigned`)
- `&` побитово И
- `|` побитово ИЛИ
- `^` побитово изключващо ИЛИ (сума по модул от 2)
- `<<` преместване вляво
- `>>` преместване вдясно
- `~` инвертиране (т.е. числото

1	1	0	0	1	0	1	0
0	0	1	1	0	1	0	1

 става:)

Примери

- Преместване вляво с 2 ($\ll 2$):

- $00010100 \rightarrow 01010000$

- Преместване вдясно с 2 ($\gg 2$):

- $00010100 \rightarrow 00000101$ (без знак)

- $10010100 \rightarrow 11100101$ (със знак)

- $10010100 \rightarrow 00100101$ (със знак)

не е строго дефинирано при **signed** променливи дали се добавят 0 или 1 (зависи от системната архитектура)!

Примери

```
char set_bit(char c, int bit_no) {  
    return c |= (1<<bit_no);  
}
```

```
int is_bit_set(char c, int bit_no) {  
    return (c &= (1<<bit_no)) != 0;  
}
```

```
char unset_bit(char c, int bit_no) {  
    return c &= ~(1<<bit_no);  
}
```


Условни изрази

expr1 ? **expr2** /* *expr1* != 0 */ : **expr3** /* *expr1* == 0 */

```
if (a > b)
    z = a;
else
    z = b;
```

≡

```
z = (a > b) ? a : b;
```

Приоритет

```
() [] -> .  
! ~ ++ -- + - * (type) sizeof  
* / %  
+ -  
<< >>  
< <= > >=  
== !=  
&  
&  
|  
&&  
||  
?:  
= += -= *= /= %= &= ^= |= <<= >>=  
,
```

Унарните **&**, **+**, **-** и ***** (пример: **-k**) имат по-висок приоритет от еквивалентните им бинарни форми (пример: **a-b**).

Примери

```
x = f() + g();  
//не е определено дали f() или g() ще се извика първо  
  
printf("%d %d\n", ++n, power(2, n)); // ГРЕШНО !!!  
  
++n;  
printf("%d %d\n", n, power(2, n)); //вярно  
  
arr[i] = i++; //ГРЕШНО !!!  
  
(a + j)++; //ГРЕШНО !!! - ++ и -- само на променливи!
```